

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 14. februarja 2019 - Leto XXIX, št. 7

SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK V PORABJU

TUDI V ŠTEVANOVCIH SO PROSLAVILI PREŠERNOV DAN
stran 4

»ČE KAJ NE VEJŠ, TE PITAJ«
stran 6

BEJLI KONJI, ŽIVO MAURDJE
stran 10

Prešernov dan v Varaši

... JE NAJBOLE NAŠO TISTO, KA LEKO POVEJMO Z REČAMI

»Gnes, na slovenski kulturni svetek, se leko spitavamo, ka je naša kultura. Kak globko vörjem: kultura je rejč. Če rejsan k našoj erbi slišijo porabski plesi, rauže s kreppapéra pa lejpe zidine po naši vesnicaj tō, donk je najbolje našo tisto, ka leko povejmo z rečami. Z rečami, štere smo

nika v Budimpešti Roberta Kokalja, generalnoga konzula v Monoštri Borisa Jesiha, slovensko zagovornico v vogrskom parlamenti Eriko Köleš Kiss pa predsednika DSS Martina Ropoša. Na veselge organizatorov se je konferenčna dvorana v Slovenskom daumi napunila z

za nas grejšnike, zdaj i vu vöri smrti naše?» Nej. Vöra eške ne bibe paunauči, depa sploy se moremo skrb meti, aj se našo malo slovensko lüstvo naglo ne vtopi v madžarskom Panonskom maurdji.»

Vrastvo za tau, ka naj se nej bi zgibili, vidi v kulturi: »Mejmo radi slovensko rejč, štera je kinč v naši lampaj. Spejvajmo si, pogučavajmo se slovenski. Mejmo radi slovensko kulturo, pa če leko, nej samo na njeni den, 8. februara.»

»Pika, pauka za gorauv...» je po svetašnjom guči zospejvala prekmurska etno skupina EDNA, stera svoje skladbe napiše pa napravi na fundamenti ljudske glasbe Prekmurja pa Porabja. Pet mladi muzikantov (Tjaša Cigüt, Luka Sraka, Luka Ščavničar, Jasmina Dajčman in Blaž Korez) je pokazalo, kak leko stara glasbena erba živi tadale v modernoj formi.

Slovenska zveza je leta 2017 prosila Uredništvo slovenskega programa na vogrskoj televiziji, naj napravi nauvi film o porabskoj krajini. Najbola zatok, ka je prejšnji film že »stari« grato. V našoj krajini se je dostakaj nauvoga napravilo, zozidalo, začnile so delati nauve organizacije ali inštitucije. »V preminauči lejtaj je tehnika naprejjuša, zatok smo nej steli gorponücati stari kejpov. Naše vesnice smo znauvič gorvzeli s tak-zvanov HD-tehnologijov, štero pozna že vsakši novejši domanji tévé tō. Gda boste nauvi film gledali, te vidli, ka smo se eške v luft zdignili, ka bi Vam od vrkaj pokazali porabske véši. Čüdivali te se, kak lejpa je naša krajina s sfičje perspektive,« je pravo eden od ustvarjalcev filma Dušan Mukič pred tejm, ka bi si poglednili film.

Na slovenski kulturni svetek se vsakšo leto prejkdašo štipendije Rozmarin, stero Slovenska zveza zatok podeli, ka

bi mlade inšpirirala, naj delajo v slovenski kulturi skupi-

EDNA, stere člani so iz razni koncov Prekmurja pa Štajer-

Štipendisti štipendije »Rozmarin« s predsednikom Slovenske zveze Jožetom Hirnökom

dobili od svoji starišov, z rečami, štere so bile naše prve pa gvüšno slejdnje tō badejo. Z rečami, s šterimi se pogučavamo z Baugom, vej pa un ranč tak najbolje moliteu v maternom geziki razmej,« je pravo v svetašnjom

lidami iz vsej slovenski vesnic v Porabji, dapa ništrni so prišli iz Sombotela pa preci nji je prišlo iz Prejkmurja tō.

Dušan Mukič je v svojom guči svojo skrb tō pokazo, ka bau z našim gezikom, če ga vse menje nücamo pa gučimo:

Člani etno skupine EDNA

guči Dušan Mukič, novinar pa slavist, na svetki slovenske kulture v Varaši, steroga je organizirala Slovenska zveza 10. februara. Na njem so organizatorge pozdravili visoke goste, med njimi državno sekretarko na Uradi za Slovence v zamejstvi pa po sveti Olgo Belec, slovenskoga veleposla-

»Porabska (stara) mati gnesdén betežüjejo. Mlade mamice svojim detetom na rejtki spejvajo slovenske pesmi med aupanjom, zalüblenca eden drugoma ne šaušnjata več slovenske rejči na vüja, stare matere svojim vnükom komaj kaj eške slovenski pripovejdajo. „Moli

Nut se je pokazo nauvi film o Porabji

naj. Letos so štipendijo dobili: Kristina Žökš, Noémi Illés, Kristof Sukič, Adam Čuk in

ske, pa dunk zandolejo ojtj na vaje pa nastope. Tjaša Cigüt se je zahvalila za bogato porabsko

En tau publike

Kristof Kovács. Za štipendijo sta njim gratulejrala predsednik pa sekretarka Slovenske

erbo, s stere leko preci čüjemo na njinom CD-ni tō. Spejvali pa špilali so vesele pa žalostne tō,

Kulturna erba se da gordržati tak tō, kak tau dela skupina EDNA

zveze Jože Hirnök pa Gyöngyi Bajzek.

Svetešnji program se je končoč s krajšim koncertom skupine

pa tau s takšnov volauv, stero bi mi v Porabji tō nücali.

Marijana Sukič
Foto: K. Holec

Ura »KULT-URE« na Gornjem Seniku

»TIK-TAK, TIK-TAK, ENA-DVE, KULT-URA, KULT-URA, URA-URA,« smo monotono tiktakanje učencev DOŠ Jožefa Košiča slišali vsi navzoči, ki smo se 7. februarja v gorenjeseniškem kulturnem domu udeležili proslave Državne slovenske samouprave ob slovenskem kulturnem prazniku. Na tematskem odru so stale stilizirane ure, v ozadju je minevanje časa simboliziralo gibanje nihala.

Že začetek predstave, ki jo je zrežirala učiteljica-asistentka na seniški šoli *Valentina Novak*, je bil nenavaden: ob zvokih violine učenca *Giulia Brunetta* se je zapela le madžarska himna - slovenska Zdravljica je namreč imela osrednjo vlogo v scenariju. Ob klavirski spremljavi pianista

o bistvu časa med *gospodom Horo in deklico Momo*, ki ga je režiserka *Valentina* povzela

»TIK-TAK, TIK-TAK, ENA-DVE, KULT-URA, KULT-URA, URA-URA

po priljubljeni knjigi *Michaela Endeja*. *Štefanija Dravec* v

vrnili k Zdravljici: njeni sedmi kitici smo lahko prisluhnili v porabskem narečju, nemščini,

italijanščini in madžarščini.

Šolarji so že januarja stali pred prazno tablo z vprašanjem: »Kaj je kultura?« Svoje odgovore so napisali in narisali; premišljevali so o Prešernu in Petőfiju, o filmih, glasbi in gledališču, o plesu, petju in jeziku. Po dvogovoru o kulturi sta si gornjeseniška učenca izročila nekaj sladkih fig, kakor jih je tudi Prešeren (»dr. Fig«) dajal otrokom.

Pred telefonskimi kamerami šolarjev so nato spregovorile porabske matere, babice, učiteljice, učitelji in novinarji: zanje je kultura bistvo človeške biti, umetnost, izročilo, obnašanje, družinski prazniki in seveda porabska materinščina.

Z odlično deklamacijo Prešernove pesmi »Kam?« nas je *Levente Nagy* pripeljal nazaj k velikemu slovenskemu pesniku, njegova sestra *Eliza Nagy* pa je vsakogar za konec povabila v lasten čas. Saj kakor je zaželela: »Čas naj bo naš, tvoj, vaš in tako tudi jezik.«

Izvirna predstava *Valentine Novak*, preko katere je v nizu porabskih šolskih kulturnih praznikov zavel svež veter, je med občinstvom požela bučen aplavz. Zaradi svojega solidnega obvladovanja slovenskih besedil si za služijo še ostali seniški učenci, da jih navedemo poimensko: *Máté Mákos*, *Sugár Petres*, *Dzsenifer Schröder*, *Joakim Horváth*, *Vanessa Šulič*, *Kevin Takács*,

Máté Vajda in seveda najmlajša *Hanna Wachter* kot spretna recitatorka in pevka na pamet.

Po kulturnem programu je navzoče pozdravil predsednik DSS *Martin Ropoš*, ki je izpostavil, da je Prešernov dan praznik vseh Slovencev v matici in po svetu, zato krovna organizacija iz leta v leto prireja proslave za učence narodnostnih šol in udeležence pouka slovenščine.

V svojem prazničnem nagovoru je vodja Pegagoškega centra za narodnosti pri Uradu za šolstvo *Ágota Kállay* poudarila, da so

ter televizijske oddaje, ampak tudi ljudski uporabni predmeti. Od učiteljev in same porabske mladine pa bo odvisno, ali bomo čez deset let v Porabju še peli Prešernovo Zdravljico, je zaključila *Ágota Kállay*.

Sekretar pri Službi za mednarodno sodelovanje *MIZŠ Roman Gruden* je prinesel tople pozdrave ministra *Jerneja Pikala* ter opozoril, da pri pouku jezika ne gre le za suhoparno učenje, temveč tudi za prenos kulturnih vrednot. Vsem prisotnim se je zahvalil za trud pri ohranjanju

Svoje misli ob slovenskem kulturnem prazniku je povedala vodja Pegagoškega centra za narodnosti pri Uradu za šolstvo *Ágota Kállay*

kultura vse materialne in intelektualne vrednote, ki jih je ustvaril človek. Porabska kultura je po njenih besedah kamenček v

slovenščini v Porabju in zaključil s pregovorom: »Več jezikov znaš, več veljaš«.

Po proslavi so si lahko obisko-

Gostje na proslavi DSS: (z leve) ga. *Ágota Kállay*, pooblaščenica ministrice slovenskega veleposlaništva v Budimpešti *Metka Lajmšček*, slovenska zagovornica v madžarskem parlamentu *Erika Köles Kiss* in gostitelj *Martin Ropoš*

veličastnem mozaiku slovenske omike: to so uspavanke naših babic, otroške pesmi *Župančiča*, »Skodelica« *Cankarja*, toda tudi lepota slovenskih mest. Porabske dragocenosti so med drugimi slovenski časopis, koledar, radio

valci v predprostoru kulturnega doma ogledali otroške risbe o pomenu kulture ter se posladkali s »Prešernovimi figami«.

-dm-

Foto: K. Holec

Nastopajoči učenci se zahvalijo za aplavz

Učiteljica-asistentka na seniški šoli *Valentina Novak*, ki ima največ zaslug pri odlični predstavi

in glasbenega pedagoga *Kristjana Borovšaka* so jo deklamirali in deloma peli seniški šolarji, ki smo se jim na koncu pridružili še vsi prisotni.

Rdečo nit predstave je ob pesmih *Franceta Prešerna* predstavljal čas. Prisluhnili smo dvogovoru

Kristjana Borovšaka, spremljal je tudi pesem »Pod oknom« v lepi izvedbi učenca *Mátéja Labritza*. Glasbenik iz Slovenije je nato odigral še prekmurske ples v priredbi *Alojza Srebotnjaka*, obogatene z madžarskimi motivi. Učenci v črnem so se nato

PREKMURJE

Prešernov den

Prešernov den so tak kak po cej-loj Sloveniji (in v zamejstvi) sve-tili tudi v Prekmurju. Lendavska občina je svojo glavno proslavo ob slovenskom kulturnom svetki pripravila na predvečer svetka v Gledališki in koncertni dvorani. Priznanji za uspešno delo na pod-ročji kulture sta daubila vodja lendavske območne izpostave Javnega sklada RS za ljubiteljsko kulturo Janja Magdič in pisatelj Štefan Kardoš, steri je profesor slovenskoga gezi-ka na Dvojezični srednji šoli Lendava. V kulturnom programu so ške prvo paut notpokazali igrano-dokumentar-ni film, steroga je Kardoš napra-vo vküper z Jožetom Glažarom. Brodim, ka vam je naslov Stric Geza gre v Zaturce znani, vej pa je takšen tudi naslov knjige, stero ste bralci Porabja nej dugo toga nazaj daubili v roke kak knjiž-ni dar. Znamo, ka se je v tom kratkom romani Štefan Kardoš poklono dedom in pradedom iz naše krajine, steri so pred stau leti bili in mirali za monarhijo, stera je bila po prvi svetovni bojni zbrisana z zemljevida sveta.

Občina Murska Sobota je mela svojo proslavo na den svetka, 8. februara. Tudi na toj proslavi je meu fontoško delo Štefan Kar-doš, vej pa je meu slavnostni guč. Plaketo za dosežke na področji kulture je dobila Glasbena sku-pina ETHNOTRIP, priznanje pa Društvo harmonikarjev Murska Sobota. Županovo priznanje za doprinos k trno dobromi sodelo-vanju na področji kulture in umet-nosti med pobratenima varošo-ma Ingolstadt in Murska Sobota pa je daubo Gabriel Engert, refe-rent za kulturo v Ingolstadti. V kulturnom programu se je pouleg Mar Django Quarteta predstavila tudi erična slovenska pesnica, pi-sateljica in šansonjerka Svetlana Makarovič.

Silva Eöry

Murska Sobota: Slovenski kulturni praznik

SREDNJA POKLICNA IN TEHNIŠKA ŠOLA – PODOBE STOLETJA

Povsod po Sloveniji in v zamejstvu so se zvrstile prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku, 8. februarju, Prešernovem dnevu. Na proslavi gornjepetrovske občine je pel tudi Mešani pevski zbor Avgust Pavel z Gornjega Senika, slavnostni govornik pa je bil avtor tega prispevka, ki je govoril še v Puconcih, na slovesnosti tamkajšnje občine.

Pesniško-glasbeni recital »Kjer si besede spletajo gnezda«

Med šolami izstopa Kulturni teden na mursosoboški Srednji poklicni in tehniški šoli, ki so ga letos pripravili petindvajseti in kulturo povezali s praznovanjem 100-letnice združitve prekmurskih Slovencev z matičnim slovenskim narodom. Na osrednjem dogodku je bil govornik ravnatelj Ludvik Sukič, za tem pa smo spremljali pesniško-glasbeni recital »Kjer si besede spletajo gnezda.« Vodja Kulturnega tedna na STPŠ je že vrsto let Franci Just, program pa je tudi tokrat povezovala Gabrijela Granfol Peurača. V recitalu so predstavili odlomke iz literarnih del najvidnejših pesnikov in pisateljev iz Prekmurja, ki so v mi-nulem stoletju neizbrisno zaznamovali sodobno slovensko ter preko prevodov tudi evropsko književnost.

V programu Podobe stoletja – Prekmurje Slovenija 1919 – 2019 so pripravili razstavo »Deca ste ljublene slovenske matere ...« Razstavo so pripravili učitelji zgodovine in geografije, predstav-lja pa proces združevanja prekmurskih Slovencev z matičnim narodom v prevratnem času 1. svetovne vojne do podpisa Tri-a-nonske pogodbe 4. julija 1920. V tem času so se vrstili predlogi za avtonomijo Prekmurja bodisi v okviru Madžarske bodisi v okviru Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, v tem času je na-stala in v šestih dneh preminila Murska republika, jugoslovanska delegacija pa si je na pariški mirovni konferenci prizadevala za priključitev ozemlja med Muro in Rabo k matičnemu slovenskemu prostoru. Jugoslovanska vojska je 12. avgusta zasedla Prekmurje, čez pet dni pa na velikem shodu v Beltincih predala oblast civilnemu komisariju.

Druga razstava predstavlja obletnico Združiteve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, kar je od leta 2005 državni praznik. Ob tem je še vrsta drugih razstav, povezanih s Prek-murjem in z dejavnostjo šole.

Tekst in foto: E. Ružič

TUDI V ŠTEVANOVCIH SO PROSLAVILI PREŠERNOV DAN

V soboto, 9. februarja popoldne, se je napolnil števanovski kulturni dom, kjer je proslavo ob slovenskem kulturnem prazniku pripravila tamkajšnja slovenska samouprava. Domačine in goste je pozdravila predsednica slovenske samouprave, obenem ravnateljica tamkajšnje osnovne šole Agica Holec, proslave se je udeležil tudi generalni konzul R Slovenije v Monoštru Boris Jesih s soprogo. Osrednji gostje proslave so bili Beltinčani, in sicer mešani pevski zbor društva upokojencev, ki ga vodi Mitja Horvat, ter učenki OŠ Beltinci. Beltinski zbor je pripravil pester

Vsi nastopajoči: od zadaj MePZ DU Beltinci, pred njim učenki OŠ Beltinci, pred odrom sedijo učenci 1. in 2. razreda DOŠ Števanovci

program, v katerem smo ob priredbi Prešernove pesmi Pod oknom lahko slišali tudi priredbe ljudskih pesmi (Roža, Venite rož'ce moje, Po laugi lejče) celo ljudsko iz Porabja. Med zborovs-

V Števanovcih se zmeraj napolni dvorana

kimi skladbami smo slišali dve Prešernovi pesmi, Povodnega moža in sonet O, Vrba.

Gledalci so z velikim aplavzom nagradili učenki beltinske šole, ki sta v domačem narečju povedali nekaj kratkih misli in zapeli tudi pesmi, med njimi pesem San se šetao. Prav tako so zapeli in recitali domači učenci iz prvega in drugega razreda števa-novske osnovne šole.

Proslava se je končala s skupnim petjem, v katero se je vključilo tudi občinstvo.

*M. Sukič
Foto: Jože Kuzma*

PORABSKE PRAVLJICE TUDI V SOMBOTELU

Ob slovenskem kulturnem prazniku so v sombotelski Knjižnici Dániela Berzsenyija v soorganizaciji Sekcije za narodnosti pri Madžarskem etnološkem društvu, Sombotelske slovenske samouprave in SKD Avgust Pavel 5. februarja priredili predstavitev obeh najnovejših etnoloških publikacij Slovencev na Madžarskem: izdaje Pripovedno izročilo Slovencev v Porabju (2017) in 7. zvezka serije Etnologija Slovencev na Madžarskem (»Gnauk je biu ...« - 2018). Obe publikaciji vsebujeta porabske pravljice in povedke v izvornem domačem narečju ter slovenskem knjižnem jeziku oziroma madžarščini.

Majhna predavalnica osrednje železnožupanijske knjižnice je bila nabito polna z obiskovalci, ob članih sombotelskega slovenskega društva in muzejskega društva Železne županije ter prijateljih knjižnice je direktorica ustanove *Éva Nagy* pozdravila generalnega konzula RS *Borisa Jesiha*, predsednika Slovenske zveze *Jožeta Hirnoka* in nekdanjega predstojnika Oddelka za slovenistiko v Sombotelu *Karla Gadányija*.

Etnologinja *Marija Kozar* je najprej z nekaj mislimi dvojezično orisala pomen praznika slovenske kulture, nato pa besedo predala predsedniku Državne slovenske samouprave *Martinu Ropošu*. Gost je predstavil prizadevanja in pomoč slovenske krovne organizacije, sozaložnice pri izdaji obeh publikacij, nato pa obudil svoje spomine iz mladosti, ko so med dolgotrajnimi domačimi opravili starejši vaščani pripovedovali zanimive zgodbe. Večinoma so bile krajše in še danes se ne ve, ali so bile resnične; bile pa so tako grozljive, da se je po luščenju bučnih semen marsikdo prestrašeno vračal

domov, je prisotne nasmejal predsednik Ropoš. Predsednik Sekcije za narod-

novskega učitelja *Karla Krajcarja*, ki je pravljice zbral v svoji domači vasi in okoliških

prisluhnili doživetemu pripovedovanju *Ane Borovnjak* z Verice v porabski slovenščini,

Dušan Mukič, Marija Kozar, Martin Ropoš in dr. Sándor Horváth na predstavitvi v Sombotelu

nosti pri Madžarskem etnološkem društvu dr. *Sándor Horváth* je izpostavil: malokatera država posveča toliko pozornosti svojim manjšinam, da bi redno podpirala izdajo etnoloških zvezkov vseh narodnosti. Serija Slovencev je nekaj posebnega,

naseljih; zadnji dve publikaciji pa predstavljata celoto oziroma izbor pripovedi, ki jih je na magnetofonske trakove leta 1970 posnel ljubljanski etnolog dr. *Milko Matičetov*.

Obe izdaji vsebujeta najrazličnejše zvrsti: živalske, čudežne, legendne in šaljive pravljice,

Predavalnico Knjižnice Dániela Berzsenyija so napolnili radovedni obiskovalci

vsi prispevki v njej so namreč objavljeni dvojezično, tako etnolog, tokratni 7. zvezek pa odstopa še v tem, da ne prinaša študij, temveč pripovedno gradivo v porabskem slovenskem narečju oziroma madžarščini.

Sourednica obeh publikacij Marija Kozar je predstavila dosedanje zbirke porabskih pravljič, ki jih je do sedaj izšlo pet. Pri prvih treh se gre za hvaliti prizadevanjem števa-

pripovedi o »neumnem hudiču« ter povedke. Samo v Porabju je na primer do danes ohranjeno ljudsko vedenje o slovanskem bogu Perunu in Ribi Faroniki, je izpostavila etnologinja-slavistka. S pomočjo fotografij na platnu se je Marija Kozar poklonila tudi spominu pripovedovalcev, ki jih danes ni več med nami.

Sledil je najzabavnejši trenutek predstavitvenega večera: prisotni so lahko s posnetka

priljubljeno pravljico o dveh miših pa je nato zelo slikovito in živo v madžarskem jeziku predstavil etnolog (in pravljicar) *Sándor Horváth*. Kot smo slišali, so to pravljico sodelavci Muzeja Savaria radovednim otrokom zaigrali že tudi v obliki senčne igre.

O delu transkripcije z magnetofonskih trakov ter prevajanju v slovenski knjižni in madžarski jezik je spregovoril slavist *Dušan Mukič*. Poudaril je, da gre v primeru obeh

knjig za posnetek stanja porabskih govorov (predvsem gornjeseniškega) v letu 1970. Delo je bilo usmerjeno v reševanje izročila, saj je zvočno gradivo ležalo skoraj pol stoletja v ljubljanskih depojih, z objavo pa so postali verovanje, znanje in način življenja Porabskih Slovencev zabeleženi. Souredniki poudarjajo, da imata publikaciji dvojni namen: po eni strani seznaniti javnost v Sloveniji in na Madžarskem z bogatim izročilom Slovencev na Madžarskem, obenem pa prebuditi zanimanje mladih Porabskih Slovencev za dediščino njihovih prednikov.

Prva, obsežnejša publikacija z 238 pripovedmi je bila predstavljena že na Gornjem Seniku in v Murski Soboti, na predstavitev v Budimpešti in Sombotelu se ji je pridružila tudi izdaja s 60 pripovedmi v izvirniku in madžarskem jeziku. Sourednica Marija Kozar je na koncu dogodka izpostavila, da sledi še pomembna naloga izbora in ilustriranja 3-4 pravljič, ki bi jih nato v obliki slikanice izdali za najmlajše. Vsaka knjiga namreč zaživi le tako, če jo prebirajo mlajši in starejši rodovi.

-dm-

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Vsigidar menje je ftičov

Pulonja telko ftičov je v Evropi na mezevaj, če gledamo število, kak je dotejga mau bilau. Tau je pa zato, ka njive, mazevi, sonžeti se intenzivno obdelujejo. Ranč tau vala za železnožupanijske ftiče tō. Od 19. stoletja do gnesden so pri nas trgé ftiči cejlak preminau-li, drūdji je pa po števili, ranč tak kak v Evropi, že za več kak 50 procentov menje. Najbola so tisti ftiči v nevarnosti, steri na njivaj pa na mazevaj živejo, v zimi se pa v Afriko odnesejo. Zmanjšanje števila ftičov se je najprvin v zahodni Evropi začnilo pa tak pomalek je sé k nam prišlo. Zato ka njive so fejest intenzivno obdelane, drūgo je pa tau, ka sploj dost čemera (strupa) se nūca. Zavolo tauga, ka nej trave, nej niši stvari (živali) nega tam, gde se kaj pauva, do njive pomalek tak vōgledale kak puščave. Drūga velka nevola je tau, ka se je klima spremenila, močvirje, potoki vōsenejo, pa gda se ftiči v Afriko nesejo, zavolo tauga nejmajo, gde bi se leko stavili pa nadjeli.

Tau se pri nas v Železni županiji tak vidi, ka od leta do leta je menja štorkov (štorkelj). Število ftičov, steri iz severa priletijo k nam pozimi, se je povečalo, med njimi je npr. črni kos (feketerigó). Vejn zato, ka tej ftiči se znajdejo, bola skrrej dejo k lidam pa tam si djesti poiščejo.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Slovenski kulturni praznik

Cankarjev dom v Ljubljani je bil znova prizorišče osrednje državne proslave ob kulturnem prazniku. »Butalce smo že davno prebutalili,« je v svojem zdaj že tradicionalno do politike ostrim govorom začel predsednik upravnega odbora Prešernovega sklada Vinko Möderndorfer. Letošnja proslava je potekala v času, ko po odhodu Dejana Prešička slovenska kultura nima ministra, kar je bila tudi ena izmed tem Möderndorferjevega govora. Slavnostni nagovor je sicer odzvanjal v znamenju satire. Ob tem se je Möderndorfer oprl na aktualnost satirične misli Ivana Cankarja ter humoreske Butalci Frana Milčinskega.

Prešernovi nagradi za življenjsko delo sta letos prejela kostumografka in scenografka Bjanka Adžić Ursulov ter režiser in scenarist Filip Robar Dorin. Poleg njiju je bilo v središču pozornosti tudi šest nagrajencev Prešernovega sklada za pomembne umetniške dosežke v zadnjih treh letih: pesnik Jure Jakob, igralka Maruša Majer, ustvarjalec animiranih filmov Dušan Kastelic, skladatelj Tomaž Svete, dirigentka Martina Batič ter arhitekta Aljoša Dekleva in Tina Gregorič.

Umetniški program proslave, ki sta ga zasnovala Martin Srebotnjak in Metod Pevec, je bil obarvan filmsko. Kot pravita, se jima zdi, da smo, tudi s proslavami, slovenske kulturne veličine povzdignili tako visoko, da so že skoraj nedosegljive in da v šolskih učbenikih občasno ustvarjajo vtis, da niso več za vsakdanjo rabo. V treh filmskih miniaturah, v katerih so nastopili Ivanka Mežan, Silva Čušin, Janez Škof, Primož Pirnat in Nagisa Moritoki Škof, pa so se poskusili spustiti s piedestala visoke slovenske besede. Na proslavi so nastopile tudi članice vokalne skupine Gallina.

Cirila Sever - novinarka RTV Slovenija

»ČE KAJ NE VEJŠ, TE PITAJ«

Čiglij mamognesden računalnike in čedne telefone, dosta lüstva ške furt več vör na den gleda tudi televizijo. Brodin, ka tudi vi, sploj v tej dugi zimski večeraj, tau delate. Novinariko na slovenski nacionalni televiziji Cirilo Sever, stera dela v soboškom dopisništvu RTV Slovenija, zatau prva pitam, če tudi ona rada pogledne, ka se godi na »malom ekrani«. Povej mi, ka sploj zdaj, gda gé takša prilika, ka si leko pogledneš oddaje tudi za en keden nazaj, rada pogledne filme ali oddaje, na stere jo spaumnijo njeni poznanci: »Ne gledam samo informativnih oddaj na naši televiziji, stere tudi sama pomagam pripravlati, liki tudi na rovaški

in avstrijski, včasi pa ške na drugi tihinski televiziji. Tudi dokumentarne filme rada gledam, sploj na History Channel ali Discovery Channel, dve televizijski kanalaj, steriva tudi moj sin Enej rad gleda. Doma je tak, ka sta küjna in dnevena soba vküper, tak ka če tudi kaj küjam ali pečem, leko na vüje vlečem, če on kaj takšoga gleda.« Ka se tiče tistoga, ka se godi v Prekmurji, pa tudi v Porabji, je slovenska nacionalna televizija skor ške edina, pauleg lokalnih televizijskih postaj, stera poroča o tom, ka se godi na najbolje vzhodnom tali slovenskoga prostora. »Morem povedati, ka mamog fejš velko srečo, ka ške leko delamo tau, ka delamo in ka ma naša televizija ške telko dopisništev, vej pa samo tak leko poročamo tudi o tom, ka se godi po cejlom rosagi, v vsej krajinah, nej samo v glavnom varaši,« raztolmači sogovornica, ges pa cujdam, ka je istina tau, ka lüstvo rajši gleda takše istinske življenjske zgodbe o malih lidaj kak pa prispevke o tistom, ka gučijo in delajo politiki.

Gda je ške deite bila, je nej brodila, ka de te, gda de velka, novinarka: »Gda sam mala bila, smo z držino živeli v Maribori. V Mursko Soboto smo se preselili te, gda sam

tau posvejt ali kakša druga prekmurska rejč.« Po zgotovljeni osnovni šauli, v steroy se je furt rada slovenski gezik včila, je šla na lokalni radio na avdicijo za napovedovalko, po ti-

mlajšoga brata, steri je te odo ške v osnovno šaulo: »Po tistom sam se vpisala na Fakulteto za upravo, gé sam tudi diplomerala. Dosta predavanj smo meli v Soboti, samo neka malo sam mogla oditi na predavanja v Ljubljano, tak ka mi je tau te ležej bilou.«

Spaumni se ške, ka je biu prvi prispevek, steroga je napravila te, gda je prišla na RTV Slovenija, o nevolaj, stere majo lidge z vodovodom na Goričkom: »V soboškom televizijskom dopisništvu delamo trge novinari, pouleg mene ške Bojan Peček in Boštjan Rous. Morem prajti, ka se trno fajn razmejmo in se furt lepau zguchimo, ka de što delo.« Ovak si

Cirila Sever in snemalec Jože Grgurič

bila stara šest let, vej pa stastariša te tü službo daubila. Mama je duga leta delala v Muri, oča pa na firmi Mlinopek. Zatau ka so bili moji starci iz Prekmurja, stara mati iz Bakovec, stari oča pa

stom pa je začnila honorarno delati na Televiziji As: »Te sam se prvo paut srečala s televizijo in novinarskim delom na njej. Dosta vsega sam se navčila in dosta lüstva sam spoznala. Furt sam se držala

tistoga, ka je pravla moja babica, tau pa je, če kaj ne vejš, te pitaj. Ške gnesden se toga držim, vej pa brodim, ka več glav več zna.« Cirila Sever se je prvo šaulivala za bautošico, »in tau zavolo toga, ka sam furt stela delati z lidmi.« Zatau ka se je dobro včila in se je že z novinarskim delom začnila spravlati, se je prepisala v ekonomsko srednjo šaulo. Gda jo je zgotovila, je šla naprej ekonomijo študerat, samo ka je zavolo toga, ka je babica, pri steroy je te živela, zbetažala, študij za neka cajta tanjala, sploj za tau, ka je mogla skrbeti ške za

ške o tom gučiva, ka gledalci dostakrat sploj ne vejo, kelko vsega trbej napraviti za tau, ka napraviš malo več kak minuto dugi prispevek, steroga te notpokažejo na televiziji: »Gda smo meli vsefele šaulivanja, so nam furt pravli, ka je fejš fontoško, ka če glas doj vgasneš, pa samo kejg gledaš, ka more gledalci brez glasa biti jasno tau, ka škeš notpokazati. Furt žmetnej je tudi, ka najdeš takše lidi, steri škejo kaj povedati. Pauleg toga ne smemo pozabiti, ka ges pri svojom deli nücam ške pomočnike, prva snemalca (operatör), steri dela s kamero, sledkar pa ške tistoga, ka vsevküper zmontera (vágó).«

Delo novinara je nej od sedme zrankoma do tretje zadvečarka, liki dostakrat trbej delati tudi večer ali konec kedna. »Tak ka smo se nekak navedili, ka mene nega doma. Tak je pač, ka je novinarstvo nej samo služba, tau je način življenja,« ške cujda Cirila Sever.

Silva Eöry
Kejpi: osebni arhiv
Cirile Sever

Prvi šest let njenoga žitka so z držino živeli v Maribori

iz Murskih Črnc, jiva je nazaj v Prekmurje vleklo. Ges sam v začetki mela nevaule, vej pa sam nej dosta po prekmursko znala gučati, tak ka so se deca z mene norca delali, če sam nej razmela, ka je

nomsko srednjo šaulo. Gda jo je zgotovila, je šla naprej ekonomijo študerat, samo ka je zavolo toga, ka je babica, pri steroy je te živela, zbetažala, študij za neka cajta tanjala, sploj za tau, ka je mogla skrbeti ške za

Agota že 25 let usmerja bralce v svet knjig

Ob dnevu madžarske kulture je občina Monošter nagradila četrstoletno delo knjižničarke Agote Horváth (Horváth Tiborné) s priznanjem »Za kulturo Monoštra«. Namestnica ravnateljice Mestne knjižnice Ferenca Móre je leta 1986 maturirala na monoštrski gimnaziji, leta 1990 je diplomirala na Visoki pedagoški šoli v Sombotelu, kjer je končala knjižničarstvo in ruščino. 25

Agota Horváth je zelo pozitivna osebnost

let dela z veliko zavzetostjo v monoštrski knjižnici. Vprašali smo jo, kako je prišla v stik s slovenskim jezikom in zakaj se ji je kot Madžarki zdelo pomembno, da bi se naučila ta jezik: »Kot knjižničarka sem dobila priložnost, da bi se učila tudi slovenski jezik. Pri učenju mi je pomagalo, da sem študirala ruščino, saj sta oba jezika slovanska in zato sta si podobna. Pomembno se mi je zdelo, da se vsaj do srednje stopnje naučim slovensko, saj imamo v knjižnici tudi narodnostna fonda, tako slovenskega kot nemškega. Iz nemščine sem naredila izpit na srednji stopnji že med študijem. Znanje obeh jezikov mi pomaga pri obdelavi dokumentov v slovenščini in nemščini,« je povedala Agota in dodala, da ima njihova knjižnica dobre stike s Pokrajinsko in študijsko knjižnico iz Murske Sobote, tudi pri negovanju teh odnosov ji slovenski jezik pride prav.

Prav tako pomaga pri delu Sekretariata za zaščito in reševanje (civilna zaščita) Železne županije oziroma Zveze civilne straže Železne županije pri prevajanju pisem ali drugih dokumentov.

Prepričana je, da pravi knjižničar v svoje delo vplete tudi druga področja kulture: »Jaz delam na ta način in s tem želim demantirati, da je knjižničarsko delo sivo in dolgočasno. Rada se ukvarjam z ljudmi, naj bodo to otroci ali starejši. Moje bistvo je pozitivna miselnost. Ko imamo prireditve, se za uvod pripravim s pozitivnimi mislimi. V knjižnici imam t. i. pozitivno steno. Nič te ne stane olepšati dan sočloveka.«

L. R. Horváth

Zaključili ravitalizacijo »Várkert«

Monošter je v okviru projekta »zeleno mesto« dobil 239 milijonov forintov nepovratnih sredstev, od tega je bilo 170 milijonov namenjenih revitalizaciji parka ob baročni cerkvi in nekdanjem samostanu, ki ga Monoštrčani poznajo kot Várkert (grajski vrt). Župan Gábor Huszár je na tiskovni konferenci izpostavil, da se bo park uradno odprl za obiskovalce v mesecu maju.

L.R.H.

Kaj se dogaja v laboratoriju?

Zavod za razvoj zdravja (EFI) in Klub harmonija sta v Monoštru organizirala predavanje primarija dr. Ferenca Hadaritsa o delu, ki poteka v laboratorijih zdravstvenih domov. Navzoče je seznanil s tem, s kakšnimi metodami ugotavljajo strokovnjaki na podlagi izvidov krvne slike, ali je pacient zbolel za določeno boleznijo.

L.R.H.

... DO MADŽARSKE

Odstopil predsednik kuratorija medijske fundacije

Srednjeevropska medijska fundacija je bila ustanovljena pred nekaj meseci, v njej so bili združeni vsi provladni mediji, od županijskih do vsedržavnih časopisov in tudi radijske postaje ter televizijski kanali. Vse skupaj 476 medijev spada pod fundacijo, ki jo je do prejšnjega tedna vodil advokat István Varga, za katerim je tudi politična kariera, saj je bil poslanec parlamenta tudi kot član stranke MDF in tudi kot član sedanje vladne stranke FIDESZ.

Prejšnji ponedeljek je bil objavljen intervju z njim na spletnem portalu, v katerem je povedal, da se mu zdi tisk, ki kritizira vlado, bolj zahteven in kvalitetnejši od provladnega tiska. V pogovoru je omenil tudi to, da se ne strinja z vladno propagando, češ, da je vse v redu in lepo in da ima vlada le brezhibne odločitve. Njegove izjave so tako razburile vladne kroge, da je isti dan zvečer že ponudil svoj odstop.

Zelo se je znižalo število kriminalnih dejanj

V zadnjih devetih letih se je zelo znižalo število kriminalnih dejanj v državi. Medtem ko je bilo storjenih leta 2010 več kot 428 tisoč takih dejanj po vsej državi, se je v prvi polovici lanskega leta zgodilo le 110 tisoč kriminalnih dejanj. Ustvarila se je Podatkovna baza kriminalistične statistike, po kateri je Železna županija vključno s Porabjem ena od županij z najmanj kriminala. Če gledamo umore v županiji, je bilo najbolj »krvavo« obdobje med letoma 2013 in 2016, ko so letno ubili po 6 ljudi. V devetletnem obdobju je bilo umorjenih v Železni županiji 34 ljudi. Železna županija nikoli ni bila priljubljen teren za tatove avtomobilov, največ avtov so ukradli leta 2012, ko so jih 15. Tudi število ropov se je znižalo, trenutno jih je letno manj kot 200, leta 2010 jih je bilo 369. Slabši je položaj, če pogledamo, koliko ljudi vozi v vinjenem stanju. Leta 2017 je bilo v Železni županiji 376 pijanih šoferjev, kar je najslabši rezultat po letu 2010.

Najmanj kriminala v Železni županiji je prav v monoštrskem okraju, kjer je bilo v prvi polovici lanskega leta 37 primerov kriminalnih dejanj. V bižnjem körmendskem okraju jih je bilo 73, v Vasváru 116.

**Naslednja slovenska maša
v monoštrski baročni cerkvi
bo 17. februarja.
Božja služba se bo
začela ob 16.30 uri.**

VEJPA DOMA VEČ NIKOGA NEGA

Aranka Schwarcz, dekleško Dončec, iz Varaša so prejšnji keden v petek svetili god (névnap), zdaj v ponedeljek pa 80. rojstni den. Tau sem dja sploj nej vedo, gda sem je prejšnji torek gorpoisko. Dja sem samo zavolo tauga ūšo, naj mi malo pripovejajo od fašenski šeg. Nej samo od šeg sem zvedo od nijj, liki dosta več, vse, ka se je z njimi godilo v njigvom nej lekom življenji, od mladi lejt cejlak do gnesden.

- *Tetica Aranka, kak so vas doma v Slovenskoj vesi po izi zvali?*

»Nas so doma tak zvali, ka Tišlarni, zato ka moj oča je tišlar bijo, dja sem cejlak dočas doma bila, ka sem se nej oženila, samo potistim smo prišli sé v Varaš.«

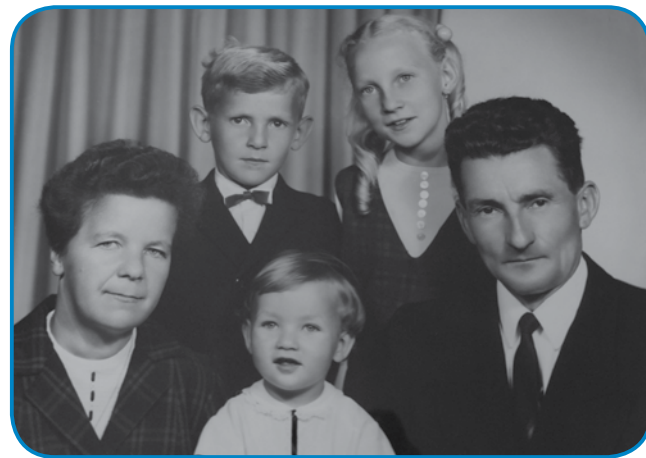
- *Kak je bilau prvin, gda ste doma bili na fašenski torek, kakšne šege so bile tašoga reda?*

»Dja dosta od tauga ne vejim, kak je tašoga reda doma bilau, zato ka gda sem sedem lejt stara bila, te je moja mati mrla. Zato smo mi doma nika tašoga nej držali, sledkar sem pa tak k tetici prišla, k očini sestri, ta na srejdj vesi. Oni so nej meli mlajše pa te zato so namé tavzeli, dapa nej dobra ženska bila, Baug aj me ne pokaštiga, dapa tau je parvica. Gda sem osmi klas vőzopodla, te me je oča nazaj domau vzejo, vejn zavolo tauga, ka sem kak sirauta pejneze (árvasági járadék) dobivala. Tau je nej dosta bilau, tistoga ipa vejn devetdeset forintov, dapa tau je on od tetice vsigdar tasproso pa tazapijo. Tetica so čemerni bili pa tašoga reda sem vsigdar dja kriva bila. Vsigdar sem dosta mogla delati pri nijj, zato ka so tau prajli, ka ovak nika nede z mene. Nikdar ne pozabim tau, če človek kama za lapca dé, tisto je sploj lagvo, dja sem osem lejt »lapec« bila. Stari vűc, mauž od tetice, je dober človek bijo, samo on je doma rejči nej emo. Vejš, ka je bilau tašo, ka dja kak dekla sem še podgani mogla klati. Na pau-

di so bile taše lade, s sterimi so podgane lovili, gda so je vlovili, te sem je mogla dolanesti na gnoj pa je z vřelo vodaŭv dola-polajati. Potistim sem je pa te mogla zakopati. Tau mena povej, kak leko tašo dá naprajti eden človek z deklečnov, stera je sedem, osem lejt stara. Gnauk je oči više prišlo pa prišo, »če naté obrnem te sto, te mo tū domau pelo malo«, je pravo tetici. Nej je že mogo tadale gledati, ka dja telko moram trpeti.«

- *Ka ste te doma delali?*

»Te smo mi doma še štirge bili mlajši, brezi matere pa te še pijani oča. Tau tū ne zatajim, on je tū vsigdar piu, gda je nej emo pejnaze, te je delo, tak ka djesti zato bilau, tau ne morem prajti. Sestra je te že šestnajset lejt stara bila pa ona te že zmejsila krű, gda smo ga nej meli. Tak smo se te edno leto tamantrali pa te se je starejša sestra oženila. Brat je pa petdesettretjoga vőodošo v Avstrijo,

Aranka z možaum pa mlajši na starom kejpí

bola bi tau pravla, ka ga je AVH vőposlo, aj informacije pošila nazaj na Vogrsko. Dja sem te še tau nej vejđla, ka je tau, zato ka dja sem te vőzopodla ausmi razred. Samo potistim so edno leto odli na nas policaji. Vejš, ka je tau bilau!«

- *Zaka?*

»Zato, ka brat nej prišo nazaj, liki odišo je tadale v Salzburg, sledkar pa na Švedsko. Ka misliš, nauri bi bijo on od tistec na-

zaj domau pridti, gda je on te že v fabriki delo. Dja sem doma bila te čas v Slovenskoj vesi, pri ednoj družini sem služila, gde

Aranka Schwarcz (Tišlarna Aranka)

sem na tri mlajše mogla skrb meti zato, ka žena pa mauž sta na tri partije (izmene) delala. Zvűn tauga sem še tjűjati tū mogla, zato ka gda so stariške domau prišli, obed je mogo

gotovi biti. Tau je velka sreča bila, ka je tam bila baba pa te sem dja babo sir spitavala, kak trbej tau ali tisto tjűjati. Od koga drűgoga bi se leko navčila, če sem nej mejla materé. Edno leto sem tau delala, potistim sem pa v županijo Baranya odišla delat na mazeve. Šestnajset lejt stara sem bila pa na konji sem se nosila, zato ka tak smo silos klačili. Petnajstega marciűša sem odišla z daumi pa samo

sedemdvajstoga oktobra sem prišla nazaj domau, te je ranč forradalom (revolucija) bijo. Od Szigetvára do Nagykanizse smo se s tovrnjakom (tehergépkości) pelali tak stoječki med bečkami. Te od Nagykanizse do Zalaegerszega pa z drűgim motorom smo se pelali pa te tak smo šli cejlak do Sombotela, sto kak nas je goravzejo. S Sombotela smo se te s cugom leko domau pripelali. Gda sem v Varaša dola s cuga staupila, tam sem srečala edno žensko iz Slovenske vesi, stera me je s tejm čakala: »Moje dejte, kama pa ti deš, vejpa doma že nikoga nejmaš, vsi so odišli, še oča je odišo za sinaum!« Sestra, starejša, stera se je oženila,

dočas ka nej odišla tavő, je tū domau prišla z možaum pa pri nas sta vertivala. Odišli so petdesetšestoga leta, dva mejseca staro malo dejte so meli s seuv, te menšo sestro našo pa samo telko so pelali s sebov, ka je na kauli mesto melo. Tau si leko misliš, ka sem tam vőprestala, sedemnajset lejt stara sem bila pa so me tak na samom njali. Drűgo nej bilau, mogla sem domau titi, očina mati je na tretji den prišla gora k meni pa me je vse tazakonaula. Ka dja tam iščem v tistom rami, dja tam nišo iskanja nejmam, te ram je njenoga sina, mojga očin pa dja tam nišo mesto nejmam. Te mi je sploj težko bilau, tau je djese- ni bilau pa te tak pomalek cejlo zimo sem se tamantrala. Sestra pa mauž, steriva sta odišla, sta doma v štali njala kravo, tele pa enoga šiška (svinjo). Kravo sem šogora tadala v Trauščé, šiško je pa pri meni austo, tele smo pa te zabodnili, gda sem se dja ženila. Še pred tejm sem v židano fabriko ūšla delat, kama so me sploj težko goravzeli. Gda sem se najprvin glasit ūšla na tanács (obćino), tau so mi prajli, dja mam grűnt, zaka nédem na mazeve delat. Na tri plűge,

sem njim pravla, zato ka lampe sem te že tū mejla. Potejn me je te od šogora (svaka) edna žlata, stera je v Somboteli delo, me nutraspravila. Tak sem te telko pejnaz leko prislűžila, ka v ram doma v Slovenskoj vesi elektri- ko sem si leko nutpotegnila.«

- *Gda ste se ženili?*

»Osemnajset lejt stara sem bila, malo rano, dapa vejš, kak je tau, gda si sam. Nikdar ne pozabim, ka v Somboteli sva se zdala, zato ka dja sem taša srmačka bila pa sem nej stejla, aj me lűstvo gleda v vesi, kak se srmačko zdava. Zavolo tauga, te po zdavanji smo tam v Koroni meli obed, doma pa samo gostűvanje.«

- *Gda ste sé v Varaš prišli?*

»Šestdesetšestoga smo prišli sé notra, mena se je v Slovenskoj vesi vidlo, samo daleč je bilau od tistec v židano fabriko odti delat, zato smo sé prišli. Drűgo pa tau, ka za dveje leta je pijani oča domau prišo pa z nami bijo doma, pa vsigdar je nevola bila, zato pa je baukše bilau odti z daumi. Tak smo tau zemlau kűpli, ka smo še ranč pejnaz nej meli, moj mauž je tak daubo štiristau forintov na pausado. Tū na dvauri je taša mlaka bila tistoga ipa, ka še rece smo leko držali. Šestdesetšestoga smo sé prišli. Pojep pa vekša hči sta se še v Slovenskoj vesi naraudila, menša že tū.«

- *Kak vidíte, tej osemdeset lejt, ka ste je dožíveli?*

»Kak aj povejm, nej sem mejla lejpi žitak, samo zdaj, gda sem že v penziji.«

- *Gda je bilau baukše, prvin ali zdaj?*

»Po ednom kraji je te baukše bilau, zato ka te se je lűstvo bola pošűvalo, pazilo eden na drűgoga, dja sem se v Slovenskoj vesi dobro mejla. Zdaj bi zato tū dobro bilau, samo zdaj sem že stara gratala pa zdravdje je že tū nej tak, kak bi moglo biti.

Karči Holec

Kejpa: K. Holec in osební archiv Aranke Schwarcz

»... na sztári szlovenszki jezik obrnyeno ...« - 11.

PRIPAUVEDNIKI PA PESMARGE Z ZAČETKA PREMINAUČOGA STOLETJA

V našoj seriji ste leko zvödali, ka so v Slovenskoj krajini že pred prvov svetovnov bojnov vödavali kalendar ino novine, v šteraj so vogrski Slovenci dobili štenjé v maternoj rejči. V nji je pisalo več mlajši pa starejši pisatelov, zdaj vam nupokažemo en par od nji.

Novine so se spominale na Števana Kùhara

Ivan Baša se je naraudo leta 1875 v Böltinci, njegvi oča je odavo Mohaurove knige, vu vesi pa je tistoga ipa živo narodni būditel plebanoš Marko Žižek. Baša je biu sodelavec Franca Ivanóczyna, zatok so ga za kaplana z gorički Rogašovec premestili v Sveti Martin pri Rabi. Plebanoš je grato med gradiščanskimi Hrvatami, leta 1908 pa se je leko donk povrno v svojo krajino, mrau je kak dūhovnik v Bogojini leta 1931.

Ivan Baša je cujbui, gda so začnili vödavati »Kalendar Srca Jezušovoga«, v šteroga je piso vörška pa navučna pisanja, dostakrat v literarnoj formi. Že tistoga ipa so na pamet vzeli, ka guči pa piše najlepšo slovensko rejč, zatok je dojobračo Ivanóczyna madžarske članke tō. V tej lejtaj je prejkspiso »Katoličanski katekizmuš« za 3. do 5. klas. Gda je biu Jožef Klekl starejši dugši cajt betežen, je Baša leta 1908 za pet lejt

prejkvzeu »Marijin list«, v šteroga je že prva dosta piso, največ o zgodovini Matere Cerkev.

Tak piše Ivan Baša o svetom Antoni: »Anton je 20 let star bio, kda je zgūbo svoje dobre stariše ino prekvzeo njihovo vërstvo ino z njim tūdi skrb za svojo máló

sestrico. Eno šest mesecov je moglo preteči, kda je Anton ednoga dneva vu cerkev stopivši začūo reči Kristušove: 'Či ščēs popolen biti, idi, odaj, ka māš pa daj siromakam pa boš te meo kinč vu nebēsaj pa te hodi ino nasledij mené!' Ete reči, štere je Jezuš nikda bogatomi mladenci pravo, so ga genole vu srči, ar je on tūdi preci bogat mladenec bio.«

Med najbolje gorečimi sodelavci prekmurski novin je na začetki stoletja biu Števan Kùhar, šteri se je naraudo leta 1882 v Bratonci. Cejli žitek je biu betežasti, v svojoj vesi je mrau leta 1915. Že kak šestnajsetletni šnajder se je nutvpiso na varašansko šaulo v Lendavi, te pa v gimnazijo v Nagykanizsi. Zavolo betega je nej končo teologijo v Somboteli.

Kùhar je dojspiso ljudsko erbo: domanje pesmi, pripovejsti pa pravlice, štere je vödavo v Kalendaru od leta

1912. Napiso je en par hejcninovel tō, sploj poznane pa so njegve 'Nóvine': v Kalendaru je piso po minti časopisov o vinešnjoj pa znautrašnjjoj politiki, vō si je zbrodo špajsne novice s slovenski vesnic.

Zvün veseli pisanj je Kùharovo največšo delo tau, ka je ljudske pesmi ino pripovejsti s té kraj Müre pošilo slavisti Kareli Štreklji za knige »Slovenske narodne pesmi«. Istina, ka je v té knige prišlo samo 26 naši hejcninpesmi, vejpa drūge pripauvedne pa lūbezenske nautē so že indrik vödali. Kùhar je pesmi djenau dojspiso,

s fonetičnimi literami. V »Časopisi za zgodovino in narodpisje« je Štrekelj s svojim tomachenjom nutpokazo Kùharovo tzv. »Národno blágo vogrskij Slovincov«. Ta pisanja so pravi kinč dólinskoga guča, pri Marijinom listi pa so leta 1913 vödali male knige »Narodne pesmi vogrskij Slovincov« s Kùhara ljudskimi pesmimi tō.

Poglednimo zdaj, ka je Števan Kùhar piso o novinaj: »Tak napriliko z novin zvedi šoštar, gde se dobijo faleši klinčeki, kováč zvedi, gde ležej i dragše trosko strži, krčmár zvedi, kak more vino mešati, mlinar pa, kak more dvoje merično jemati i polento pečti; z novin se navči nadale hlápec, kak more kobilan z bičon polagati, dekla pa, kak more projnike [pujčke] s tráplenjom krmiti ...« V naši novinaj ste leko že

sploj dosta prešteli o Avgusti Pavli, šteri je biu prvi čednjak z naše krajine. Na budimpeštanskoj univerzi se je včiu latinsko pa madžarsko rejč, depa slavske gezike tō. Zvün svoje knige o domanjom cankovskom slovenskom guči pa sploj dosta znanstveni pisanj o vogrski Slovencaj je vödau dve knjigi z veršami vu vogrskoj rejči tō, zdaj pa malo poglednimo njegve slovenske pesmi.

Na začetki 20. stoletja je mladi Pavel volau daubo, ka bi piso za slovenske novine. Prvo svojo pesem v doma-

Jožef Baša - Miroslav je v svojem kratkom žitki veuko vrejdnost stvauro

njoj rejči («Na našem pokopališči») je napiso za Marijin list leta 1907, malo je piso za Kalendar, po tistom pa za več lejt zamukno. V svoji prvi pesmaj je blūzi prišo ljudskoma čūtenji pa štiluši, v pesmi »Že je zima na podoknji ...« na priliko piše: »Zima, zima, strašna zima; / šče počákaj, šče potrpi! / Ne ponūjaj nam tak rano / beli sneg i - čarne skrbi! / Prídi skoro sunce milo, / Razgoni nam oblačino! / Naj znova z nébe zasíja / blážena pláva vedrina.« Med prvov svetovnov bojnov

je biu že būditel: »Razrūšene znova zozídamo cerkvi / I pesem de hválna donela na glás, / I vsáko pogášeno, pūsto ognjišče / Z novim de ognjom segrevalo nás.«

Svoje slejdnje slovenske pesmi je Pavel podpiso kak »Sinek Martinek«, povežuvo je sodake z njinim domom. Pesmi »vörnoga sina dvej narodov« so najbaukše, štere so zvün veršov Jožefa Baša - Miroslava vōprišle v domanjoj slovenskoj rejči.

Te drūgi pesnik se je naraudo leta 1884 v Böltinci, po gimnaziji v Kőszegi je štandero teologijo, mrau pa je pri svoji edendvajseti lejtaj v Somboteli. »Miroslav« - kak se je podpišuvo - je gorrasso z Ivanóczyna novinami. Prve pesmi je vödau v Marijinom listi pa Novinaj, v nji leko štemo o trplenji ino žalosti vu veukoj bojni. »Tam daleč, tam daleč / v karpatskih goráj / je s krvjov poljáni / že vsaki stopáj! / Tam daleč v Karpatih / so sejali kri, / tam kapla za kaplov / se v zemli topi.« Napiso je verše »slovenskim materam« pa »slovenskim deklam« tō.

V svojoj mladostnoj melanholiji je emo krepko domovinsko čūtenje: »Zdravo naj bo vsem Slovincom, / zdravo ino slava!« ali »Med Slovence sili srce, / med Slovence tá domo, / morem priti med Slovence, / gde srce mi mirno bo!« Jožef Baša je piso kračše pripovejsti tō, v šteraj je probo nutpokazati domanji žitek. Miroslav je čūto, ka je nej daubo dugo življenje. V svojoj pesmi »Moj grob« piše: »Pa bratom slovenskim, gda pride / kre groba ... / samo vetrič naj pravi, ki tam se igra: / Tū pesmar počivle / veselga srca!«

BEJLI KONJI, ŽIVO MAURDJE

Prvi 32 kilomejterov avtocest v Sloveniji (pa v Jugoslaviji) so napravili na začetki 1970-ih let med varašoma Vrhnika pa Postojna, tau se pravi na pauti med Ljubljano pa slovenskim maurdjom. Gda sva se v nedelo 30. decembra s padašom napautila prauti Jadranu, naja je kusta stena megle djenau na toj poštiji zgrabila. V glavnem varaši je tistoga

z avtoceste titi, če se človek pela v Lipico, spoj pri taljanskoj grajnici. V etoj vesnici so Avstrijci na konci 16. stoletja stvaurili edno tzv. kobilarno, v šteroj skrb majo na lejpe bejle konje, erične po cejlom svejti. V njej štiristaulejtnoj zgodovini so stvarine zavolo bojn večkrat es pa tá pakivali od Češke prek Vogrske do drugijugoslovanski krajin, eške

pa redno držijo programe, na šteraj stvarine nutpokažejo, ka so se navčile: stapajo v kraugi, zdigavajo noge, skoro kak liki bi plesale.

Dosta vse kaj se eške leko vidi v kobilarni: majo poni konje tō, depa če štoj v pravom cajti pride pa nutplača, se leko s kočujom ranč tak pela. Donk pa je najlepše samo gledati te kraleske stvarine, kauli šteri se je že dosta svajūvalo: ali so avstrijske ali slovenske. Kak pravijo, cesar v Beči se je z ministrami nemški pogučavo, s sodačkimi prejdni vogrski, z gardedamom francuski, depa s konjami slovenski.

Paut do slovenskoga maurdja je nej duga. S padašom sva se pelala po viadukti Črni Kal, šteri je s svojim ednim

našimi dverami se je po ulici graubo dosta lüstva španceralo, pa eške eden radio je muziko spoj na glas dojdavo.

Za lanjski »veseli december« so v Kopri napravili takzvano »Čudolandijo«. Najveška senzacija sta bili drsališči (jégpályák), edno pri vodej pa edno na glavnem trgi. Lidgé so dugo stali v redej, ka bi leko njini mlajši na led prišli. Zvūn toga pa so eške palme pri poštiji drauvne posvejte dobile, ka pa je nej bilau najlepše: po cejlom maurskom tali varaša so postavili plastične stvarine s posvejtami, med drugimi medveda, gaus pa tigra.

S padašom sva eške malo blaudila, tačas ka je sunce sijalo. V Kopri má glavni trg imé eške itak po maršali Ti-

loga rtiča spoj pri taljanskoj grajnici skoro do Pirana, šteri je več nej tak daleč od rovačke grajnice. Ka aj bi nej sneniva bila, sva vōsedla na edno teraso na štrandi pa vōprosila dva kafeja. Dobriva sta bila, samo škoda, ka sva mogla pau vōre čakati, ka nama račun vōpripri-nesejo. Kak že povōdano, cejla Ljubljana se je spakivala na maurdje.

Ranč zavolo toga sva nej stejla vōre pa vōre seiti po restavracijaj, zatok sva raj brz v pekarijen eden burek (s škipkami pa mesaum) zejla, cuj pa eške jogurt. Pomalek je spadnila kmica. Ne vej vsikši, ka je Koper inda svejta eden otok (sziget) biu, šteroga so samo kisnej vkūpzozidali s kontinentom. Po toj betonskom

Bejli konji z Lipice so erični po cejlom svejti

zranka eške sunce sijalo, te pa je po rodnem mestu Ivana Cankara takši bejli šlajer grato, ka sva se leko samo spoj pomalek pelala.

Kauli Postojne, štera je po cejlom svejti erična po svojoj djami, gde čudovitni kapniki (cseppkövek) stogijo, sva žalostno gledala dojttrgnjene drejve. Januara 2014 je skoro po cejlaj Sloveniji takši led biu, ka je nej samo naravo na nikoj djau, liki za en cajt je brezi elektrike ostalo 250 gezero Slovincov tō. Pravijo, ka spoj dosta časa trbej, gda gauške pá tak lejpe baudejo kak pred katastrofov.

Pri bregej Nanos se vrejmen obrné. Če je do tam kralūvala kontinentalna klima, se tam začne mediteranska. Za en malo sva s pravi kraj za par momentov pokukivala v Vipavsko dolino, kauli štere se zdigavajo visike plamine pa je edna najlepši krajin v cejlaj Sloveniji.

Pri varaši Sežana trbej doj

gnes najdemo vseposedik té lipicance.

Konje si leko najgir lidgé poglednejo v zimi tō. Mūva s padašom sva oprvin gorpoiskala muzej, v šterom sva vidla stare-stare starce lipicanski konjov na malani kejpaj, depa cejle čonte od gnešnji stvarin so bile ranč tak vōpostavlene. V ednoj sobi je stala figura bejloga konja, na šteroga leko što koli gorséde.

Dosta štal geste v Lipici. Čudovitne bejle stvarine - gda se ne paséjo - so zaprejte za deskami. Na mali tabljaj piše rojstni datum pa ime konja, depa tau tō, što so bili njegvi stariške. Delavci kobilarne spoj skrb majo na nji: senau obračajo, konje čistijo pa jim gesti davajo.

Eške v decemberskom cajti so lipicanci - šteri se narodijo kmično sūrkašti pa samo v vōzraščeni lejtaj bejlo farbo dobijo - vanej. Kauli veuki trankov so lesene grajke, konji se vkūper paséjo. V Lipici

kilomejterom najdujši, z 90 mejterami pa najvišiji objekt na avtocesti Maribor-Ljubljana-Koper. Toga zozidati je nej bilau léko delo: naglo pošti-jo z visine 420 mejterov je trbōlo pripelati do maurske nule.

Za en malo sva prišla

v najvejši varaš na 43 kilomejterov dugom slovenskom maurdji, v Koper. Nej davnik so si vōzbrodili, ka napravijo eden fali parkplac: istina, ka je samo makadamski, depa tam se leko parkera za drauven eden evro na den.

S padašom sva se spakivala v sobo, štero sva rezerverala v samom centri, na ulici med maurdjom pa glavnim Titovim trgom. Radiva sva bila, gda sva vidla električni radiator v kvatejri, vejpa je vanej zatok eške itak ladno bilau. Sunce je pa sijalo, tak sva brz na pamet vzela, ka je cejla Ljubljana prišla na Obalo. Pred

»Najlepši zranki so v Kopri« - mozaik na stenej

toni, nej je čūda, vej so pa v njegovom cajti cuj k Jugoslaviji (pa Sloveniji) prišli. V luki (kikōtō) so stali orijaški šifti, z ednoga na drugoga so prejk klali kontenere, od šteri je biu vsikši veuki kak liki eden kamion.

Gda sva s centra doj po stubaj prauti vodej stapala, sva si poglednila lejpi mozaik mojoga padaša Boštjana Žvanuta, šteri nutpokaže koperske zidine z zajtrašnjim suncom. Ne nosi zaman naslov »Najlepši zranki so v Kopri.«

Gratalo je malo bole toplo, zatok sva dojsedla pri vodej. Vidla sva cejlo Obalo: od Debe-

»mostej« sva se večer odšetalav »Nauvi Koper«, gde majo eške edno čūdo sveta: krožni promet (körforgalom) za picikline.

S Taverne, s centra varaša se je čūla igrauta. En den pred silvestrovim se je lüstvo že veselilo na melodije skupine Čuki, plesali so v kusti manglinaj. Palme so žarele v kmici, posvejtke so minjavali farbe, mlajši so nej steli enjati s čujskanjom na ledi. December je biu v Kopri ranč tak vesel.

(Kejp na prvi strani: Eške na Titovom trgi je bilau drsališče.)

-dm-

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

OD 15. FEBRUARJA
DO 21. FEBRUARJA

PETEK, 15.02.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Slovenski magazin, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.25 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.30 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Osvežilna fronta: Devišvo, 17.55 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.05 Rija in Krokodil: V parku, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Ema pred Emo, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Polnočni kavboj, ameriški film, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Info kanal

PETEK, 15.02.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 11.00 Slastna kuhinja: Račje prsi z marelicami, 11.10 Dobro jutro, 13.05 Dober dan, 14.00 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: veleslalom (M), 1. vožnja, 15.40 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), ekipna tekma, 17.40 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: veleslalom (M), 2. vožnja, 19.10 Biatlon - svetovni pokal: sprint (M), 20.30 Črno ali belo, ameriški film, 22.30 Televizijski klub, 23.25 Videotrak, 0.00 Zabavni kanal

SOBOTA, 16.02.2019, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.55 Ugri-znimo znanost: Inventura gozda, oddaja o znanosti, 11.40 Tednik, 12.40 Kaj govoriš? = So vakeres? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.05 Izgubljena plemena človeštva, britanska dokumentarna oddaja, 15.05 Kako ostati mlad, britanska dokumentarna oddaja, 16.00 Ekipa Bled, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip, 17.35 Alpe-Donava-Jadran, 18.00 Ozare, 18.10 Kuharija na kubik: Rižota z morskimi sadeži, kuharska oddaja, 18.40 Reaktivki: Kolosej v Rimu, Italija, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Ema 2019, 21.45 Prevara (IV.), ameriška nadaljevanka, 22.45 Poročila, Šport, Vreme, 23.15 Dekle, ki se je igralo z ognjem, koprodukcijski film, 1.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.50 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 2.45 Info kanal

SOBOTA, 16.02.2019, II. spored TVS

6.00 Videotrak, 6.30 Na lepše, 7.00 Najboljše jutro, 8.35 Slastna kuhinja: Tris telečjega karpaca, 8.50 Avtomobilnost, 9.30 Deskanje na snegu - svetovni pokal: paralelni veleslalom, 10.45 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (Ž), 1. vožnja, 12.00 Smučanje prostega sloga - svetovni pokal: smučarski kros, 12.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 14.25 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (Ž), 2. vožnja, 15.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 18.00 Biatlon - svetovni pokal: zasledovalna tekma (Ž), 18.45 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski tek, sprint, 20.05 Dih, nemški film, 22.00 Biatlon - svetovni pokal: zasledovalna tekma (M), 22.50 Zvezdana, 23.35 Aritmični koncert - Same babe, 0.40 Videotrak, 1.10 Neizpričane zgodbe, dokumentarna športna nanizanka, 1.40 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (Ž), 1. vožnja, 2.15 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (Ž), 2. vožnja, 2.45 Zabavni kanal

NEDELJA, 17.02.2019, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.00 Govoreči Tom in prijatelji, risanka, 10.10 Kozmo: Grajska skrivnost, belgijska otroška nanizanka, 10.55 Med valovi, 11.20 Ozare, 11.30 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Koncert Ansambla Saša Avsenika, 15.00 Vaba na vabo, kanadski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Zmajči zmaj, risanka, 19.00 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Ekipa Bled, slovenska nadaljevanka, 20.30 Intervju, 21.20 Poročila, Šport, Vre-

me, 21.45 Irena, lahko noč, dokumentarna oddaja, 23.00 Milko Lazar, Svetlana Makarovič: Deseta hči, operatorij, 0.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Zrcalo tedna, Politično s Tanjo Gobec, Šport, Vreme, 2.15 Info kanal

NEDELJA, 17.02.2019, II. spored TVS

6.10 Videotrak, 6.45 Duhovni utrip, 7.00 Slastna kuhinja: Slani profiteroli, 7.10 Svetovni popotnik: Cesta 40: Andi, 8.15 Deskanje na snegu - svetovni pokal: paralelni veleslalom, 9.40 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski tek, 10 km (Ž), 10.45 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (M), 1. vožnja, 12.00 Smučanje prostega sloga - svetovni pokal: smučarski kros, 12.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 14.25 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (M), 2. vožnja, 15.20 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 17.00 Telemark smučanje - svetovni pokal: sprint, 18.05 Biatlon - svetovni pokal: mešana štafeta dvojic, 18.45 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski tek, 15 km (M), 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Nenavadni obredi, britanska dokumentarna serija, 20.55 Čista ljubezen - glas Elle Fitzgerald, nemška dokumentarna oddaja, 22.00 Biatlon - svetovni pokal: mešana štafeta, 23.20 Zvezdana, 0.00 Vikend paket, 1.15 Videotrak, 1.45 Neizpričane zgodbe, dokumentarna športna nanizanka, 2.15 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (M), 1. vožnja, 2.45 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (M), 2. vožnja, 3.20 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

PONEDELJEK, 18.02.2019, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Obzorja duha: Kdo so katoličani? 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Sveto in svet, 14.35 S-prehodi, 15.05 Dober dan, Koroška, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Odvratne rime: Prvi del, risani film, 18.00 Bacek Jon: Slikarska mojstrovina, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio city, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Boris, Milena, Radko, TV-priredba gledališke predstave SNG Drama Ljubljana, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.10 Info kanal

PONEDELJEK, 18.02.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 8.00 Zimski počitniški program, 11.00 Slastna kuhinja: Puranji file v sirovi košarici, 11.10 Dobro jutro, 14.10 Dober dan, 15.30 Ljudje in zemlja, 16.20 Med valovi, 16.50 Na lepše, 17.30 Prava ideja, 18.00 Kjer bom doma (II.): Nobenih skrivnosti, avstralska nadaljevanka, 18.55 Nogomet - evropska liga: napoved kola, magazinska oddaja, 19.25 Videotrak, 20.00 Svetovni popotnik: Cesta 40: Patagonija, 20.55 Tannbach - usoda neke vasi (II.): Senca vojne, nemško-češka nadaljevanka, 22.45 Prgišče življenja, nemški film, 0.20 Šampanjski twist, kratki igrani film, 0.35 Videotrak, 1.10 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

TOREK, 19.02.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Platforma: Oblikovanje za sodobni svet, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio city, 14.35 Duhovni utrip, 15.25 Lučka - Pitytang, oddaja TV Lendava, 15.55 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, 18.05 Ernest in Celestina: Bibi, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Beseda na A (II.), britanska nadaljevanka, 20.55 Pred vrati pekla: Kolumbija - zlomljeni otroci, španska dokumentarna serija, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Pričevalci: Jože Martinčič, 1.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.30 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.25 Info kanal

TOREK, 19.02.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 8.00 Zimski počitniški program, 11.00 Slastna

kuhinja: Jagnječje zarebrnice z omako iz granatnih jabolk in libanonsko solato tabule, 11.15 Dobro jutro, 13.40 Dober dan, 14.25 Ema 2019, 16.45 Avtomobilnost, 17.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: paralelna tekma, 19.30 Videotrak, 20.00 Ogrožena mesta: Tokio, francoska dokumentarna serija, 20.50 Prava ideja, 21.25 Skrivnost jezera: kitajsko dekle, koprodukcijska nadaljevanka, 22.30 Kaj govoriš? = So vakeres?, 22.45 Šentilj - Spielfeld, dokumentarni film, 23.40 Videotrak, 0.15 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

SREDA, 20.02.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Koda, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Intervju: Pawel Czerwinski, 14.30 Osmi dan, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Male sive celice: OŠ Franceta Prešerna Črenšovci in OŠ Dravljje, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Podonavska Makroregija, 17.55 # Tu EU: Kostadinka Kuneva - vključenost invalidov, 18.00 Trobka in Skok: Divja roža, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Fantastična ženska, čilski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Sveto in svet, 23.50 Podonavska Makroregija, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.45 Info kanal

SREDA, 20.02.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 8.00 Zimski počitniški program, 10.45 Lučka - Pitytang, oddaja TV Lendava, 11.25 Slastna kuhinja: Črnogorski lignji, 12.15 Dobro jutro, 15.10 Dober dan, 15.55 Kuharija na kubik: Rižota z morskimi sadeži, kuharska oddaja, 16.30 Vikend paket, 17.55 Kjer bom doma (II.): Verjamem, avstralska nadaljevanka, 18.45 Ribič Pepe: Kako izbrati pošteno, mozaična oddaja za otroke, 19.15 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Če slišiš, verjameš, koprodukcijski glasbeno-dokumentarni film, 21.00 Moje mnenje, 21.55 Češko stoletje: 1976 - To je samo rock'n'roll, češka nadaljevanka, 23.05 Videotrak, 23.40 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

ČETRTEK, 21.02.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Podonavska Makroregija, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Moje mnenje, 14.35 Slovenci v Italiji, 15.05 Brez meja - Határtalan, oddaja TV Lendava, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Makroregije - Jadransko-jonska: Školjkarji iz Boke Kotorske, 18.05 Balončkovo: Skrivalnice, risanka, 18.10 Mišo in Robi: Skupaj, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.30 Veliki slikarji na malem zaslonu: Rembrandt - iz londonske Narodne galerije in amsterdamskega Rijksmuseuma, britanska dokumentarna serija, 0.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 0.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.20 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.15 Info kanal

ČETRTEK, 21.02.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 8.00 Zimski počitniški program, 10.50 Slastna kuhinja: Pogača iz koruzne moke in gob, 11.05 Dobro jutro, 13.25 Dober dan, 14.15 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski tek, sprint, 16.40 Rok 'n' Band, 20 let: Jagode in čokolada, koncert, 18.05 Kjer bom doma (II.): Sanjski poljub, avstralska nadaljevanka, 18.55 Fircologi: O vaflih, krompirčku in dečku, ki lula, 19.25 Videotrak, 20.00 Avtomobilnost, 20.50 Nogomet - evropska liga: šestnajstina finala, povratna tekma, 23.30 Nogomet - evropska liga: vrhunci povratnih tekem šestnajstine finala, 0.00 Slovenska jazz scena: Tone Janša Long Way Quartet, 0.35 Videotrak, 1.10 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

vabita na predstavitev knjige

FAJN JE BILOU

Življenjske zgodbe Porabk in Porabcev

Knjigo bosta predstavili avtorica, dr. Klaudija Sedar iz Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota, in Marijana Sukič, glavna in odgovorna urednica časopisa Porabje, ki je skrbno bedela nad zapisovanjem narečnih besed. Za še pristnejši porabski pridih pa bo Karel Holec, pisatelj in novinar, povedal *lejšo pripovejst*.

V torek, 19. februarja 2019, ob 15. uri
v Kulturnem domu v Števanovcih.

Vljudno vabljeni.

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Zveza Slovencev na Madžarskem
vljudno vabi na predstavitev
knjige

ŠTEFANA KARDOŠA:
STRIC GEZA GRE V ZATURCE/
GEZA BAČI DÉ V ZATURCE,

ki bo v četrtek, 28. februarja
2019, ob 16. uri
v Slovenskem kulturnem in infor-
mativnem centru v Monoštru.

Predstavitev knjige bo spremljala
projekcija filma z istim naslovom,
ki ga je posnel in režiral Jože Gla-
žar po scenariju Štefana Kardoša.

**VABILO
MEGHÍVÓ**

Magyarországi Szlovének Szövetsége tisztelettel meghívja Önt

ŠTEFAN KARDOŠ:
STRIC GEZA GRE V ZATURCE/GEZA BAČI DÉ V ZATURCE

című könyvének bemutatójára, melyre
2019. február 28-án (csütörtökön)
16.00 órakor

kerül sor a Szlovén Kulturális és Információs Központban Szentgotthárdon.

A bemutatót követően sor kerül az azonos című film vetítésére,
melyet Jože Glažar rendezett Štefan Kardoš forgatókönyve alapján.

PREŠERNOVA PROSLAVA V STANJEVCIH

Občina Gornji Petrovci že več kak deset let slavi lep svetek, na šterom se spominjamo smrti našoga največšega pesnika Franceta Prešerna. V Sloveniji je to velki svetek, den kulture, tak ka so fabrike, baute pa šaule te den zaprejte. Ne vem, kelko je takši narodov ali rosagov, ka bi den kulture tak fejš svetili.

Občina Gornji Petrovci ma kulturni dom v vesi Stanjevci. V toj vesi so eno staro šaulo tak lepo obnovili, ka je zdaj tam kulturni dom.

Letos je bila proslava večer pred svetkom dneva kulture. Na toj proslavi so nastopili tudi pevci MePZ Avgust Pavel z Gornjega Senika. Te zbor je v občini Gornji Petrovci pa v tom kulturnom domi že večkrat nastopo. Zato nej čüdo, ka so zbor, šteri je slavil takšo lepo obletnico (80), letos tü pozvali.

Poleg zbora so nastopili mlajši s petrovske šole, šteri so zaigrali eno igro, spevali, deklamerali pesmi, pa igrali.

Glavni guč je letos meo Ernest Ružič, šteri je bil rojeni v vesi Peskovci in je častni občan občine Gornji Petrovci. Lepo je gučo od kulture pa sploy od toga, kak je dobro spravlati se s kulturo, sploy pa šteti knjige. K tomi že trbej mlade cuj navčiti, ka do vidli, kelko lepoga je napisano v knjigaj.

Pevci MePZ Avgust Pavel smo tak v četrtek večer lepo počastili slovenski kulturni svetek, šteroga svetijo vsi, šteri majo radi slovensko kulturo.

Ciril Kozar

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti,
Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS
za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB